

27.11.2023

Kokousaika	27.11.2023 9:01 - 27.11.2023 10:56	
Kokouspaikka	Teams-kokous	
Läsnäolevat jäsenet	Nimi Kokkonen Mira Hedman Pia Pääkkö Sakari Eskelinen Aleks Hynninen Kati Kaipainen Tanja Pentikäinen Pia Pitkänen Marjaana Semi Matti Tuppurainen Jukka Uljonen Henri	Tehtävä mkh:n puheenjohtaja mkh:n 1. varapuheenjohtaja mkh:n 2. varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen
Muut läsnäolevat	Eestilä Markku Väätäinen Tuula Määttä Tytti Vehreävesa Satu Isola Annaelina Martikainen Ossi Pehkonen Riikka Sirviö Heikki	mkv:n puheenjohtaja - poissa klo 10:18-10:23 mkv:n 1. varapuheenjohtaja maakuntajohtaja, esittelijä - esteellisenä poissa 159 §:n ajan aluekehitysjohtaja suunnittelujohtaja yhteyspäällikkö vs. hallintojohtaja, mkh:n sihteeri aluekehityspäällikkö - läsnä klo 9:01-9:15
Pykälät	151-167	
	Puheenjohtaja Mira Kokkonen	Pöytäkirjanpitäjä Riikka Pehkonen
Pöytäkirjan tarkastus	Alexi Eskelinen	Kati Hynninen
Pöytäkirja yleisesti nähtävänä	Yleisessä tietoverkossa www.pohjois-savo.fi pöytäkirjan tarkastamisen ja allekirjoittamisen jälkeen Pöytäkirja tarkastettu sähköisesti	

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOITETTU

Katja Laakko, Hallinnon suunnittelija 29.11.2023

§ 157**Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe, vety, aurinko ja kauppa.
Vireilletulo ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävälle asettaminen**

Maakuntahallitus 27.11.2023 § 157

Asianumero PSL/338/15.01.00.00/2023**Valmistelijat** suunnittelujohtaja Annaelina Isola 044 714 2609 ja maakuntasuunnittelija Päivi Silsten

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 63 §:n mukainen suunnitelma maakuntakaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Mainitun pykälän mukaisesti "kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista." Tarkoituksena on antaa maakuntakaavan asianosaisille ja muille siitä kiinnostuneille tahoille tietoa kaavoituksen etenemisestä ja vaikutusmahdollisuuksista kaavoituksen eri vaiheissa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma täydentyy ja täsmentyy kaavaprosessin aikana. Ajantasainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään nähtävillä liiton verkkosivuilla osoitteessa: www.pohjois-savo.fi/psmk.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 laaditaan kolmessa vaiheessa. Maakuntakaavan 1. vaihe on hyväksytty 2018 ja se on saanut lainvoiman 2019. Toisen vaiheen kaavaehdotus tulee julkisesti nähtävälle tammikuussa 2024. Kolmannessa vaiheessa käsitellään ja tarkistetaan 1. ja 2. vaiheen jälkeen esille nousseet teemat.

Kolmannen vaiheen maakuntakaavan käynnistäminen on kirjattu liiton talousarvio ja toimintasuunnitelmaan vuodelle 2023. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannen vaiheen valmistelu on käynnistynyt osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella ja etenee kaavan vireilletulosta päättämiseen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitellään kaavatyön lähtökohdat ja alustavat teemakohtaiset tavoitteet. Tässä vaihemaakuntakaavassa käsiteltävänä ovat vetytalouteen, teollisen kokoluokan aurinkovoimaan ja Kuopion Pitkälähdessä seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan palveluihin liittyvät merkinnät sekä mahdolliset muut esille tulevat seudullisesti merkittävän kaupan kehittämistarpeet. Lisäksi varaudutaan käsittelemään mahdolliset muut kaavaprosessin aikana esille nousevat teemat sekä käsiteltävien teemojen aiheuttamat muutokset voimassa oleviin maakuntakaavoihin. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastomuutokseen sopeutuminen käsitellään läpileikkaavana teemana

27.11.2023

vaikutusten arvioinnissa. Muutoin vaikutukset arvioidaan teemakohtaisesti sekä suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan.

Maakuntakaavatyötä ohjaavana asiantuntijaryhmänä toimii maakuntahallituksen Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 työtä varten perustama aluerakennetyöryhmä, johon on nimetty kolme maakuntahallituksen edustajaa. Kaavatyön tavoiteaikataulun mukaan maakuntakaavaluonnos valmistuisi vuoden 2024 syksyllä ja kaavaehdotus vuoden 2025 keväällä. Tavoitteena on viedä 3. vaiheen maakuntakaava maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2025 aikana.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen vireille tulosta kuulutetaan liiton virallisissa lehdissä ja liiton internet-sivulla joulukuussa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydetään tarvittavat lausunnot ja se asetetaan nähtäville.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 tarkistamisen 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on esityslistan liitteenä.

**Mkj:n
ehdotus**

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Maakuntahallitus päättää kaavatyön vireilletulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta 5.12.2023-19.1.2024.

Päätös

Maakuntahallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

OAS_luonnos_MKH_27112023

**Oikaisuvaatimus-
viranomaisen** Pohjois-Savon liitto

Pöytäkirja nähtävänä Yleisessä tietoverkossa www.pohjois-savo.fi pöytäkirjan tarkastamisen ja allekirjoittamisen jälkeen

Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 29.11.2023

Vastaanottajat:Päivi Silsten

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe, vety, aurinko ja kauppa

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä tavoitteet

maakuntahallitus 27.11.2023

SÄHKÖISESTI ALLEKIRJOTTETTU

Katja Laakko, Hallinnon suunnittelija 29.11.2023

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe, vety, aurinko ja kauppa

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä tavoitteet

Valokuvat (ellei toisin mainita): Patrick Hublin, Pohjois-Savon liitto

Sisällysluettelo:

1.	JOHDANTO	4
2.	MAAKUNTAKAAVAN TARKISTAMISTARVE	5
3.	MAAKUNTAKAAVAN 2040 3. VAIHEESSA KÄSITELTÄVÄT TEEMAT.....	6
4.	KAAVAN LÄHTÖKOHDAT	7
4.1	KAAVA-ALUE	7
4.2	MAAKUNTAKAAVATILANNE	7
4.3	MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAKI	8
4.4	MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAISTA ALUEIDENKÄYTTÖLAKIIN JA RAKENTAMISLAKIIN.....	8
4.5	VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	8
4.6	VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KEHITTÄMISTAVOITTEET	9
5.	MAAKUNTAKAAVAN 2040, 3. VAIHEEN TEEMAKOHTAISET TAVOITTEET JA TARVITTAVAT SELVITYKSET	10
5.1	ALUERAKENNE JA ELINKEINOT: SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄ KAUPPA	10
5.2	ENERGIANTUOTANTO: AURINKOENERGIA, VETYTALOUS.....	13
5.3	UUDELLEEN TARKISTETTAVAT TEEMAT	14
5.4	TARVITTAVAT SELVITYKSET.....	14
5.5	LÄHTÖTIEAINEISTOT.....	15
6.	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	18
6.1	OSALLISET.....	18
6.2	OSALLISTUMISMENETTELYT JA VUOROVAIKUTUS	19
6.3	VIRANOMAIS- JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	20
7.	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	21
7.1	SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN MENETELMÄT.....	21
8.	MAAKUNTAKAAVA 2040, 3. VAIHEEN AIKATAULU JA YHTEYSTIEDOT	23

1. Johdanto

Pohjois-Savon kokonaismaakuntakaavan 2040 laatiminen on ollut vireillä vuodesta 2017 saakka. Kaavan laatiminen on toteutettu tähän mennessä kahdessa vaiheessa. Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) koskee Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmatta vaihetta.

Pohjois-Savon maakuntakaavojen tarkistamisen tavoitteena on saada aikaan yksi kokonaisuus ja samalla nostaa seudullisen maankäytön rajaa ja yleispiirteistä maakuntakaavaa. Tarkistamisen lopputuloksena muodostuu kaavayhdistelmänä Pohjois-Savon maakuntakaava 2040. Maakuntakaava laaditaan kolmessa vaiheessa, joista 1. vaihe on hyväksytty vuonna 2018 maakuntavaltuustossa ja saanut lainvoiman vuoden 2019 alussa. Ehdotusvaiheessa oleva 2.vaihe tulee nähtävillä vuoden 2024 alussa. Tässä asiakirjassa kerromme Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaiheen prosessista, milloin ja miten voit osallisena ottaa kantaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on MRL 63§:n ja MRA 30§:n (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain) mukainen asiakirja, jossa esitetään kaavoituksen lähtökohdat ja periaatteet sekä se, miten kaavatyö etenee ja kuinka ratkaisujen vaikutukset tullaan arvioimaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten kaavan valmisteluun on mahdollista osallistua ja milloin ratkaisevat päätökset kaavan valmistelussa tehdään. Lisäksi tässä asiakirjassa kuvataan kaavan tavoitteet. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja päivitetään koko kaavaprosessin ajan.

Osallisilla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. Kaavan sisällön kannalta on tärkeää, että eri osapuolten näkemykset ovat tiedossa jo suunnittelun alkuvaiheista lähtien, jotta näkemyksiä voidaan suunnittelun kuluessa sovittaa yhteen. Maakuntakaavaratkaisun lisäksi kaavaprosessilla on merkittävä rooli yhteisen tahtotilan muodostamisessa. Kolmannen vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavan muu valmistelumateriaali ovat nähtävillä Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla osoitteessa www.pohjois-savo.fi/psmk2040.

2. Maakuntakaavan tarkistamistarve

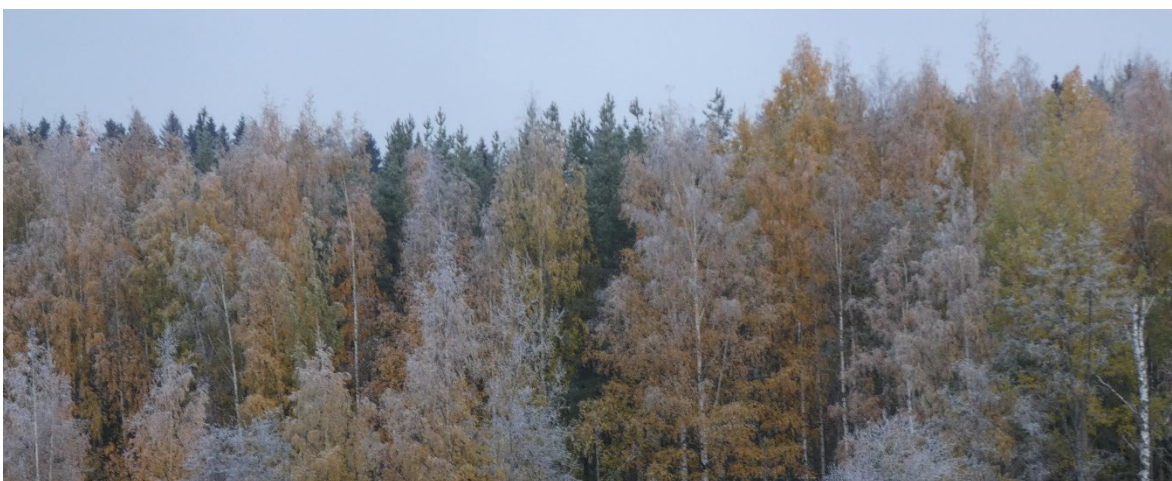
Vuonna 2016 Pohjois-Savon liitossa arvioitiin Pohjois-Savon voimassa olevien maakuntakaavojen toteutuneisuutta paikkatietopohjaisen tarkastelun avulla. Toteutuneisuuden tarkastelu on osa maakuntakaavojen seurantaa, josta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (2 §). **Seurantatyöstä on laadittu erillinen raportti, joka toimii maakuntakaavan tarkistamisen lähtökohta-aineistona.** Seurantaraporttiin voi tutustua Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla <http://www.pohjois-savo.fi/psmk2040>.

Seuranta-analyysin mukaan lähes kaikki maakuntakaavan teemat tarvitsivat ajantasaistarkastelua ja päivittämistä. Kiireellistä tarvetta maakuntakaavan tarkistamiselle ei pääsääntöisesti noussut esille, mutta tarkistaminen aloitettiin lainsäädännön muutoksen vuoksi mm. seudullista kauppaa koskevista teemoista sekä teemoista, joista oli käytettävissä tuoreita selvityksiä.

Seurannan yhteydessä tarkasteltiin erilaisia maakuntakaavan tarkistamisen tapoja. Ihanteellisinta olisi tarkastaa maakuntakaava kokonaismaakuntakaavana, kaikki maankäyttöluokat yhdessä prosessissa tarkistaen. Haasteena maakuntakaavan tarkistamisessa kokonaismaakuntakaavana on kuitenkin aineiston paljous. Voimassa olevissa maakuntakaavoissa on noin 4000 merkintää, joista jokainen joudutaan käymään tarkistamisen yhteydessä erikseen läpi.

Maakuntakaavan tarkistaminen päätettiin toteuttaa kokonaismaakuntakaavan eri vaiheissa tapahtuvana uudistamisena. Kaavatyö käynnistyi vuonna 2017 Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheella, joka sai lainvoiman v. 2019. Sen jälkeen tuli vireille Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe, jossa mukana on ollut pääosa teemoista. Kyseinen kaavatyö on edennyt ehdotusvaiheeseen. Viranomaisehdotus oli nähtävillä huhti-toukokuussa 2023 ja ehdotus tulee julkisesti nähtäville vuoden 2024 alussa.

Tavoitteena on, että Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannessa vaiheessa käsitellään vetyä, aurinkoa ja kauppaa koskevat teemat, jotka eivät ole esim. selvitystilanteen vuoksi olleet valmiita käsittelyyn vielä 2. vaiheessa. 3. vaiheessa käsitellään myös eri sidosryhmien kehittämistarpeista johtuvia muutostarpeita.

3. Maakuntakaavan 2040 3. vaiheessa käsiteltävät teemat

Maakuntakaavan 2040 3. vaiheen tavoitteiden asettelua ja selvityksiä on tehty 2020-luvulla. Kolmannessa vaiheessa tarkistetaan 1. ja 2. vaiheen jälkeen esille nousseet teemat. Lisäksi osaan ensimmäisen tai toisen vaiheen teemoista voidaan palata uudelleen, jos uutta selvitystietoa on saatavilla tai toimintaympäristössä tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät teemojen lisäselvityksiä ja uudelleenarviointia.

Käsiteltävänä ovat aurinkovoimaan, vetytalouteen ja Kuopion Pitkälahdessa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan palveluihin liittyvät merkinnät sekä muut mahdolliset kaavatyön aikana esille tulevat kaupalliset kohteet.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheessa käsitellään seuraavat aihekokonaisuudet ja niihin sisältyvät teemat:

1. Aluerakenne ja elinkeinojen kehittäminen:
 - Seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa
2. Energia
 - Aurinkovoima
 - Vety
3. Muut teemat:
 - muut mahdolliset kaavaprosessin aikana esille nousevat teemat
 - käsiteltävien teemojen aiheuttamat muutostarpeet muihin, aikaisemmissa maakuntakaavan vaiheissa käsiteltyihin teemoihin
 - ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen läpileikkaavana teemana (vaikutusten arvioinnissa)

Maakuntakaavaa koskevat tarkemmat teemakohtaiset lähtökohtatiedot, tavoitteet ja selvitystarpeet esitetään kappaleessa 5.

4. Kaavan lähtökohdat

4.1 Kaava-alue

Kaava-alueena on koko Pohjois-Savon maakunta. Maakuntakaavan tarkistaminen koskee kaikkia Pohjois-Savon liiton 19 jäsenkuntaa, joita ovat Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalamppi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä. Kaikkien kuntien alueelle ei silti välttämättä kohdistu muutoksia.

4.2 Maakuntakaavatilanne

Pohjois-Savossa on vielä tätä kirjoitettaessa voimassa yhdeksän maakuntakaavaa: vuonna 2008 ympäristöministeriössä vahvistettu Kuopion seudun maakuntakaava, Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava, vuonna 2011 vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, vuonna 2014 vahvistettu Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava, vuonna 2016 vahvistettu Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030 ja maakuntahallituksen hyväksymä Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 1. vaihe. Joroisten osalta on voimassa Etelä-Savon maakuntakaavan kokonaisuus (2010), tuulivoimaa käsittelevä 1. vaihemaakuntakaava (2016) sekä 2. vaihemaakuntakaava (2016).

Ehdotusvaiheessa oleva Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2.vaihe tulee nähtäville vuoden 2024 alussa. Sen saadessa aikanaan lainvoiman, vanhat kaavamerkinnot maakuntakaavasta kumoutuvat.

Kuva 1. Maakuntakaavoituksen nykytilanne Pohjois-Savossa.

4.3 Maankäyttö- ja rakennuslaki

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaissa) kaavojen laadintaa ohjaavat yleiset suunnittelutavoitteet. Lisäksi jokaiselle kaavatasolle on esitetty omat sisältövaatimukset. MRL:n 28 §:n mukaan maakuntakaavalle on säädetty sisältövaatimuksia, joihin on erityisesti kiinnitettävä huomiota:

- maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- alueiden käytön ekologiseen kestävyys
- ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin
- vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön
- maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

4.4 Maankäyttö- ja rakennuslaista alueidenkäyttölakiin ja rakentamislakiin

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistaminen ei edennyt suunnitellusti ja lakiuudistus jätettiin kahteen osaan. Rakentamislaki eteni eduskuntaan vuoden 2022 aikana, ja eduskunta hyväksyi sen maaliskuun alussa 2023. Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Maankäyttö- ja rakennuslain toinen puoli (maankäyttö) on tarkistettu teknisiltä muutostarpeiltaan. Alueidenkäyttölaki tulee samoin voimaan 1.1.2025. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä eli kaavoituksen ja maankäytön lakikokonaisuuteen kohdistuu uuteen hallitusohjelmaan kirjattu uudistaminen. Valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Maakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä seurataan valmisteltavaa alueidenkäyttölain tilannetta.

Maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain) lisäksi monet muut lait vaikuttavat alueidenkäyttöön ja rakentamiseen. Tässä kaavatyön vaiheessa tulee ottaa huomioon erityisesti uuden kaivoslain linjaukset. Lainsäädännön kehittämiseksi luovat puitteita myös kansainväliset sopimukset, joihin liittyy merkittäviä alueidenkäyttöllisiä ulottuvuuksia.

4.5 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan vuonna 2018. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa sekä valtion viranomaisten toiminnassa on edistettävä niiden toteuttamista (MRL 24 §). Maakunnan suunnittelu, erityisesti maakuntakaavoitus on ensisijainen suunnittelumuoto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoinnissa. Maakuntakaavassa valtakunnalliset tavoitteet tulee sovittaa yhteen niin maakunnallisten kuin paikallistenkin tavoitteiden kanssa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja väestön muutoksiin. Tavoitteena on vähähiilinen yhteiskunta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sisältö on jaettu viiden kokonaisuuden alle, jotka ovat seuraavat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Lainsäädännön uudistuksen perässä myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat muuttumassa. Ympäristöministeriön työryhmä valmistelee asiaa.

4.6 Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet

Valtioneuvosto on hyväksynyt edelliset valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet vuosille 2020–2023. Aluekehittämispäätös laaditaan jokaisen hallituskauden alussa. Uusi hallituksen aluekehittämispäätös vuosille 2024–2027 valmistellaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet toimivat yhtenä maakuntakaavan tarkistuksen lähtökohdista ja ne päivitetään voimaan tullessaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

5. Maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen teemakohtaiset tavoitteet ja tarvittavat selvitykset

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannelle vaiheelle on asetettu aiemmissa vaiheissa sovitujen yleisten tavoitteiden (strategisuuden lisääminen, yleispiirteistäminen ja seudullisen tason nosto) lisäksi teemakohtaisia tavoitteita, jotka maakuntakaavoja tarkistettaessa tulee ratkaista ja joihin tavoitevuoteen mennessä tulee pyrkiä. Tarkistamisen tavoitteet on laadittu Pohjois-Savon liitossa tunnistettujen tarpeiden sekä sidosryhmien kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella.

Sidosryhmien kanssa on pidetty neuvotteluja ja työpajoja aurinkoenergiaan sekä sitä ohjaaviin mahdollisiin maakuntakaavallisiin tavoitteisiin liittyen. Vähittäiskauppaan liittyvistä tarpeista on keskusteltu hanketoimijan, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Kuopion kaupungin kanssa.

Tavoitteet sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma käsitellään maakuntahallituksessa marraskuussa 2023. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä nähtävilläolon aikana saatua palautetta käsitellään hallituksen lisäksi myös maakuntavaltuustossa.

Teemakohtaiset tavoitteet on koottu kappaleisiin 5.1–5.4. Luvussa 5.5 esitellään tarvittavat selvitykset.

5.1 Aluerakenne ja elinkeinot: Seudullisesti merkittävä kauppa

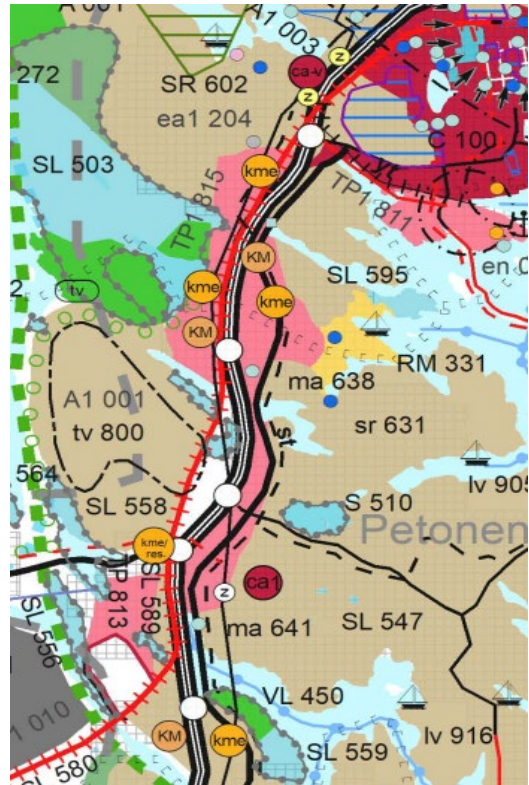
Aluerakenne ja elinkeinojen kehittäminen	Tarkistamisen tavoite
Seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa	Tavoitteena on tutkia seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön mahdollinen sijoittuminen Kuopion Pitkälahaan sekä muut mahdolliset esille tulevat kaupalliset kohteet. Tarkistetaan kaupan teemaan liittyvät tarpeet. Tavoitteena on vahvistaa Pohjois-Savon kaupan kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta, edistää väestön hyvinvointia sekä turvata hyvä elinympäristö ja kestävä aluerakenne.

Maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki) 71 c §:n mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden **ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue**, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu. Vuonna 2017 voimaantulleessa MRL:n uudistuksessa luovuttiin veloitteesta ottaa huomioon kaupan laatu sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksikkö muualle kuin keskusta-alueelle.

Suuryksikkö voidaan sijoittaa keskusta-alueiden ulkopuolelle edellyttäen, että kaupan palvelujen saavutettavuus otetaan sijoituksen perusteena huomioon. Palvelujen saavutettavuudella tarkoitetaan kaupan palveluiden sijoittumista suhteessa asuinalueiden sijoittumiseen ja mahdollisuuksia saavuttaa nämä palvelut eri kulkumuodoilla, myös kävellen ja polkupyörällä. Lisäksi sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksiköitä keskusta-alueiden ulkopuolelle täytyy huomioida MRL 71 b § mukaiset sisältövaatimukset.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaiheessa päivitettiin Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan 2030 (voimaan v. 2016) ratkaisua vastaamaan 1.5.2017 voimaan tullutta lakiuudistusta. 1. vaiheen kaavaratkaisulla nostettiin seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja 4000 k-m²:iin sekä toteutettiin uuden lain linjausta luopua keskustoja koskevista kaupan enimmäismitoituksista. Keskustojen ulkopuolella sijaitsevien kaupan alueiden laatu muutettiin ohjeelliseksi. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa 2030 vahvistettua keskustan ulkopuolella sijaitsevien suuryksikköalueiden määrää, enimmäismitoitusta tai yleispiirteistä sijaintia ei muutettu.

Kaupan tarkka sijainti sekä laatu ratkaistaan yksityiskohtaisessa kuntakaavoituksessa maakuntakaavan enimmäismitoituksen asettamien raamien puitteissa.

Kuva 2. Ote maakuntakaavasta.

Aloite maakuntakaavan muutostarpeeseen on tullut kaupan toimijalta, Osuuskauppa PeeÄsältä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Kuopion Pitkälähti on osoitettu työpaikka-alueena (TP). Ilman maakuntakaavan seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön kohdemerkintää (KM) ei yli 4000 k-m² vähittäiskaupan kaavoittaminen detaljikaavoituksella ja toteuttaminen ole mahdollista.

Kuopiossa sijaitsee voimassa olevan maakuntakaavan mukaan merkittävä osa keskustan ulkopuolisesta Pohjois-Savon seudullisesti merkittävästä kaupasta (vähittäiskaupan suuryksiköt KM):

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Green Valley	Siilinjärvi	KM	2014	0
			Uusi	22 200
			Enimmäismitoitus	22 200
Päiväranta	Kuopio	KM	2014	15 000
			Uusi	5 000
			Enimmäismitoitus	20 000
Leväsentie	Kuopio	KM	2014	14 000
			Uusi	0
			Enimmäismitoitus	14 000
Kolmisoppi	Kuopio	KM	2014	17 500
			Uusi	5 000
			Enimmäismitoitus	22 500
Matkus	Kuopio	KM	2014	87 500
			Uusi	9 500
			Enimmäismitoitus	97 000
Pohjoinen portti	Varkaus	KM	2014	4 000
			Uusi	7 000
			Enimmäismitoitus	11 000
Varkausmäki	Varkaus	KM	2014	0
			Uusi	10 000
			Enimmäismitoitus	10 000

Keskustojen ulkopuolelle sijoittuvat tilaa vaativan kaupan suuryksiköt (kme) ja Pienen Neulamäen reservialue (kme/res.):

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Kiuruvesi	Kiuruvesi		2014	3 900
			Uusi	7 000
			Enimmäismitoitus	10 900
Marjahaka	Iisalmi		2014	22 800
			Uusi	20 000
			Enimmäismitoitus	42 800
Green Valley	Siilinjärvi		2014	0
			Uusi	28 900
			Enimmäismitoitus	28 900
Vt 9:n ja Ranta-Toivalan tien risteys	Siilinjärvi		2014	0
			Uusi	15 000
			Enimmäismitoitus	15 000
Vt 5 länsi (Volttikatu)	Kuopio		2014	40 000
			Uusi	20 000
			Enimmäismitoitus	60 000
Vt 5 itä (Leväsentie)	Kuopio		2014	51 000
			Uusi	20 000
			Enimmäismitoitus	71 000
Kolmisoppi	Kuopio		2014	24 500
			Uusi	5 000
			Enimmäismitoitus	29 500
Matkus	Kuopio		2014	0
			Uusi	61 000
			Enimmäismitoitus	61 000
Nilsjä	Kuopio		2014	0
			Uusi	7 000
			Enimmäismitoitus	7 000
Suonenjoki	Suonenjoki		2014	2 600
			Uusi	7 000
			Enimmäismitoitus	9 600
Leppävirta	Leppävirta		2014	0
			Uusi	7 000
			Enimmäismitoitus	7 000
Pohjoinen portti	Varkaus		2014	3 000
			Uusi	18 000
			Enimmäismitoitus	21 000
Harjulantie	Varkaus		2014	7 000
			Uusi	13 000
			Enimmäismitoitus	20 000

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Pieni Neulamäki	Kuopio		2014	0
			Uusi	20 000
			Enimmäismitoitus	20 000

Kuva 3. Taulukot Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaiheesta.

5.2 Energiantuotanto: Aurinkoenergia, vetytalous

Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ja kansallisiin päästö- ja ilmastotavoitteisiin, kuten esim. hiilineutraalisuuteen vuoteen 2035 mennessä. Energiasektorin hiilidioksidipäästöjen hillitseminen on tärkeä keino saavuttaa tavoite. Alueidenkäytönsuunnittelussa on varauduttava uusiutuvan energian määrän ja osuuden lisäämiseen. Pohjois-Savossa tulee jatkaa uusiutuvan energiantuotannon lisäämistä. Päästöttömän energian edistäminen liittyy esim. teollisuuden ja liikenteen päästöjen hillitsemiseen. Maakunnan oma hiilineutraalisuustavoite on asetettu vuoteen 2035.

Tavoitteena on energiantuotannon osalta tutkia maakunnan vetytaloutta ja aurinkoenergiapotentiaalia maakuntakaavan 2040, 3. vaiheessa. Aurinkoenergiaa tutkitaan tässä maakuntakaavan vaiheessa tarkemmin: meneillään on maakunnallisen aurinkoenergiapotentiaali -selvityksen ohella useita teollisen aurinkovoiman investointeja ja niiden määrän arvioidaan kasvavan voimakkaasti tulevina vuosikymmeninä.

Energiantuotanto	Tarkistamisen tavoite
Aurinkovoima	Tavoitteena on tutkia merkittävimmät teollisen kokoluokan aurinkovoimapotentiaalin alueet Pohjois-Savossa. Potentiaalisia aurinkoenergian tuotantoalueita tutkitaan mm. riittävien sähkönsiirtoyhteyksien, yhtenäisen avoimen pinta-alan, soiden jäljellä olevan turvekerroksen, kuivatusmahdollisuuksien, aurinkoisuuden ja alueiden topografian kannalta. Kaavatyön aikana ratkaistaan aurinkoenergian sijainnin ohjaamiseen liittyvät kysymykset.
Vetytalous	Tavoitteena on tutkia vetytaloutta Pohjois-Savon alueen energiahuollon ja teollisuuden erityispiirteitä edistämään. Vetytaloudessa tutkitaan mm. keskeisimpien teollisuustoimijoiden kartoitus (mm. vedyn nykyiset käyttäjät ja tuottajat), sekä merkittävimmät hiilidioksidin päästölähteet.

Tuulivoimaa ja geoenergiaa on käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. ja 2. vaiheissa. Maakuntakaavoituksessa on tarkoitus edistää aurinkovoiman tuotantoa sekä tutkia vetytalouden mahdollisuudet.

Ensisijaisiksi aurinkovoimatuotannolle potentiaaleiksi alueiksi on tunnistettu käytöstä poistuvat turvetuotantoalueet. Voimassa olevissa Pohjois-Savon maakuntakaavoissa on osoitettu turvetuotantoon soveltuvia alueita 14 100 ha, josta varsinaista tuotantokelpoista aluetta on n. 5 400 ha. Viime vuosina turvetuotannon määrä on laskenut voimakkaasti ja turpeennoston ympäristölupia on peruttu. Käytöstä poistuvia turvetuotantoalueita siirtyy runsaasti jälkikäyttöön. Turvesoiden säilyminen energiantuotantoalueena aurinkovoimaloiden sijaintipaikkana on yksi potentiaalinen jälkikäyttömuoto.

Aurinkoenergiapotentiaalia selvitetään mm. paikkatietoaineistoon perustuen. Selvityksessä pyritään tuottamaan aurinkovoimatuotannolle potentiaalisista alueista kattavat perustiedot sekä

merkittävimpien vaikutusten kuvaukset. Selvitystyöhön on saatu Ympäristöministeriön avustus. Yksi merkittävimmistä ratkaistavista kysymyksistä liittyy teollisen kokoluokan aurinkoenergiatuotannon alueiden sijoittumiseen metsiin ja viljelyalueille.

Vetytalouden nähdään tulevaisuudessa nousevan osaksi kehittyneiden hiilineutraalien yhteiskuntien energiajärjestelmiä, teollisuutta ja liikennettä. Vetytalouden avulla uusiutuvaa energiaa voidaan hyödyntää tehokkaammin ja energian pidempiaikainen varastointi tulee mahdolliseksi. Lisäksi vety on tärkeä synteettisten polttoaineiden ja kemikaalien raaka-aine.

Vetytalouden selvittämiseen Pohjois-Savossa on myönnetty hankerahoitus Lappeenrantaan Lahden teknilliselle yliopistolle LUT. Hankkeessa tuotetun raportin avulla voidaan pitkällä aikavälillä kohdistaa toimenpiteitä vihreän teknologian käyttöönoton edistämiseen, joka edistää ilmastonmuutoksen hillintää.

Kuva 4. Aurinkopaneeleita Joroisissa (kuva Akseli Muraja).

5.3 Uudelleen tarkistettavat teemat

Muutosprosessien nopeuden ja ennakoimattomien tarpeiden vuoksi maakuntakaavoituksen 3. vaiheessa varaudutaan siihen, että joihinkin teemoihin on tarve palata uudelleen. Muutostarve perustuu usein uudempaan saatavilla olevaan selvitystietoon.

5.4 Tarvittavat selvitykset

Maakuntakaava 2040 3. vaiheeseen liittyviä selvitystarpeita on tunnistettu maakuntakaavan seurannassa ja tavoitteiden asettamisvaiheessa.

Aluerakenne: seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa

Osuuskauppa PeeÄssä on tilannut Kuopion seutua koskevan vähittäiskaupan suuryksikön selvityksen Sweco Finland Oy:lta. Tavoitteena on hahmottaa alueen mm. liikenteellisiä vaikutuksia sekä vaikutuksia kaupallisten palvelujen kokonaisuuteen.

Aikataulu: 12/2023

Energiantuotanto: Aurinkoenergia

Aurinkoenergiaselvityksen laatii maakunnan alueelta FCG Oy. Selvityksessä tarkastellaan aurinkoenergiapotentiaali, sekä hankkeiden kartoitus ja arviointi maakuntakaavatasolla. Selvitys

tuottaa taustatietoa maakuntakaavoitukselle ja/tai teollisen kokoluokan aurinkoenergiapuistojen sijainnin ohjaamisen tueksi. Ympäristöministeriö rahoittaa Pohjois-Savon liiton tilaamaa selvitystä.

Aikataulu: Työ toteutetaan ajalla 03/2023–12/2023.

Energiantuotanto: Pohjois-Savon vetylaakso selvitys

Selvityksen toteuttaa Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT. Selvitys tuottaa tietoa vedyn mahdollisuuksista Pohjois-Savon hiilineutraaliustavoitteiden toteuttamisessa, P2X-tuotteiden tuotantopotentiaalista alueella sekä kuinka paljon päästötöntä sähköenergiaa nämä tarvitsevat toteutuakseen. Loppuraportissa kuvataan vedyn rooli alueen teollisuuden ja yhdyskuntien hiilineutraaliustavoitteiden toteuttamisessa, arvioidaan bioperäiseen hiilidioksidiin perustuvien P2X* -tuotteiden tuotantopotentiaali alueella sekä näiden vaatima päästöttömän sähköenergian tarve. Lisäksi hankkeessa arvioidaan sähkö- ja kaasuverkkoihin sekä sähkö- ja kaasuvastoihin tarvittavat infrastruktuuri-investoinnit.

Aikataulu: vuosi 2024

*) Power-to-X (PtX, P2X) -termillä kuvataan teknologioita ja prosesseja, joissa uusiutuvaa sähköä muunnetaan toisiksi hyödykkeiksi, kuten polttoaineiksi, kemikaaleiksi tai vaikka lämmöksi.

Pohjois-Savon vihreänenergian masterplan

Pohjois-Savon liitolta on haettu avustusta maakunnan vihreänenergian potentiaalia kokoavalle masterplan tarkastelulle. Hanke tuottaa tietoa maakuntakaavoitukselle.

Aikataulu: vuosi 2024

Muut teemat

Muita mahdollisia tarkistettavia teemoja varten laaditaan erillisiä selvityksiä.

5.5 Lähtötietoaineistot

Kaavatyön lähtötietoja ovat voimassa olevat maakuntakaavat selvityksineen sekä viimeistelyvaiheessa oleva Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe.

Taustatieto ovat mm. Suomen ympäristökeskuksen ja Tilastokeskuksen tuottaman yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän YKR-ruutuaineistot sekä Paikkatietoikkuna- ja/tai Liiteri- (Elinympäristön tietopalvelu) palvelusivustojen sisältämät laajat tietokannat ja voimassa olevien kaavojen aineistot.

Muut selvitykset:

- Maakuntakaavan seuranta 2016, Pohjois-Savon liitto
- Maakuntakaavan vaikutusten arviointi, Pöyry Finland Oy 2018
- Pohjois-Savon kohdennettu geoenergiapotentiaaliselvitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2017
- Pohjois-Savon ja Joroisten geoenergiakartta (20x20m), FCG 2017
- Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden selvitys 2017-2018, valm. 1/2019
- Maakunnallisesti arvokkaan modernin rakennuskannan selvitys 2018-2019, arvotaminen 2019-2021

- Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 1/2019 – 2/2021 (maakuntahallitus hyväksynyt 22.2.2021)
- Aluerakenneselvitys 3/2020
- Toteutumisselvityksiä yhdyskuntatekniikasta
- Tuulivoimanselvityksen alustava analyysi 5/2020
- Tuulivoiman jatkoselvitys 1/2021-8/2021, Konsulttina FCG Oy
- Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava, 2016
- Liikenteellisten vaikutusten arviointi, 2013
- Selvitys matkatuotoksista, 2013
- Yhdyskuntarakenteellisten vaikutuksen arviointi, 2013
- Palveluverkkoselvitys herkkyyssanalyysineen, 2013
- Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaa varten tarkasteltujen vähittäiskaupan suuryksiköiden ja keskustatoimintojen alueiden sijainti suhteessa väestöön, asuntokuntiin ja loma-asutukseen, 2013

6. Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistamisen tarkoituksena on, että ne henkilöt ja tahot, joita maakuntakaava koskee, voivat seurata kaavatyötä, saada siitä tietoa sekä tuoda oman näkemyksensä valmistelijoiden ja päättäjien tietoon ja näin vaikuttaa päätöksentekoon. MRL 62§:n mukaisesti osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

6.1 Osalliset

Osallisten määrään vaikuttaa merkittävästi kaavan sisältö ja vaikutusalue. Osallisten joukko voi täydentyä koko suunnittelutyön ajan. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen osallisia ovat seuraavat tahot:

Maanomistajat

- Kaava-alueen maanomistajat

Ne, joiden asumiseen, työn tekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa

- Asukkaat ja heitä edustavat yhteisöt ja järjestöt
- Yritykset ja elinkeinojen harjoittajat
- Alueella työssäkäyvät

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Pohjois-Savon kunnat: Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Piela-
vesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Viere-
mä ja Joroinen
- Maakuntien liitot: Etelä-Savon maa-
kuntaliitto, Keski-Suomen liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kainuun
liitto, Pohjois-Karjalan maakunta-
liitto, lisäksi tarvittaessa Keski-Poh-
janmaan liitto ja Varsinais-Suomen
liitto
- Pohjois-Savon naapurikunnat: Pyhä-
järvi, Pyhäntä, Kajaani, Sotkamo, Nur-
mes, Juuka, Polvijärvi, Outokumpu,

Heinävesi, Juva, Enonkoski, Savonlinna, Rantasalmi, Pieksämäki, Hankasalmi, Konnevesi, Äänekoski, Viitasaari ja Pih-
tipudas

- kuntien terveydensuojeluviranomaiset
- kuntien ympäristönsuojeluviranomai-
set

Alueelliset ja muut viranomaiset

- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- Väylävirasto
- Traficom
- Finavia Oyj
- Metsähallitus
- Suomen metsäkeskus
- Neova Group Oyj
- Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- Museovirasto
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- 3. Logistiikkarykmentti,
- 1. Logistiikkarykmentti
- Pääesikunnan operatiivinen osasto
- Suomen Turvallisuusverkko Oy
- Ilmatieteen laitos
- Fingrid Oyj
 - Itä-Suomen poliisilaitos
 - Valtioneuvoston kanslia
 - Puolustusministeriö
 - Valtiovarainministeriö

- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Ympäristöministeriö
- Lidl Suomi
- Kuopion kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry
- Savon yrittäjät
- Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri
- MTK Pohjois-Savo
- MTK Metsälinja
- keskeiset työmarkkinajärjestöt
- Puolueiden piirijärjestöt
- Metsänhoitoyhdistys Keski-Savo
- Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo
- Metsänhoitoyhdistys Rautavaara
- Metsänhoitoyhdistys Savotta

Muut alueelliset yhteisöt, järjestöt ym.

- Itä-Suomen yliopisto
- Kuopion alueen kauppakamari
- Kaupan liitto
- Osuuskauppa Peeässä
- Kesko Oyj

6.2 Osallistumismenettelyt ja vuorovaikutus

Maakuntakaavatyön keskeisimpiä osallistumismenettelyjä ovat MRL:n (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain) mukaiset kaavan nähtävillä pitäminen, lausunnot ja muistutukset, viranomais- ja sidosryhmäneuvottelut sekä muut esittely- ja seminaarilaisuudet. Kaavan etenemisestä tiedotetaan Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla sekä somealustoilla (X:ssä ent. Twitter). Kirjallista ja suullista palautetta voi antaa koko kaavoitusprosessin ajan suoraan kaavan valmistelijoille.

Maakuntakaavan laatimiseen liittyvä aineisto pidetään näkyvillä Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla www.pohjois-savo.fi/psmk2040. Kaavan valmistelun etenemisestä tiedotetaan sähköisessä Pohjois-Savon liiton uutiskirjeessä, jonka voi tilata liiton verkkosivuilta www.pohjois-savo.fi/liity-postituslistalle.

Kaavoitusprosessin aloitusvaiheessa kuulutetaan kaavan vireilletulosta OAS:n nähtäville asettamisen yhteydessä. Maakuntakaavan tarkistamisen 3. vaiheen käynnistämisestä kuulutetaan kuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Savon Sanomissa, Iisalmen Sanomissa ja Varkauden lehdessä. MRL 63§:n mukaan kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa siten, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta ja osallistumis- ja arviointimenettelyistä. Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä tutustumista varten Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla www.pohjois-savo.fi sekä myös Pohjois-Savon liiton toimistossa virallisella ilmoitustaululla (os. Sepänkatu 1, Kuopio).

Kaavaluonnos valmisteluaineistoinen asetetaan virallisesti nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot viranomaisilta ja muilta alueellisilta yhteisöiltä, yrityksiltä ja järjestöiltä. Lisäksi ko. ajankohdassa kaikkien osallisten on mahdollista jättää mielipide kaavan laadintaa koskien Pohjois-Savon liiton verkkosivujen kautta tai postitse Pohjois-Savon liiton kirjaamoon.

Kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaisten (ml. kunnat) lausunnot, jonka jälkeen kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen mukaisesti (MRL 65 §, MRA 12 § ja 13 §). Ehdotusvaiheen nähtävilläolon aikana osallisilla on mahdollisuus esittää muistutuksensa kaavaehdotuksesta. Nähtäville asettamisesta ja osallistumisen tavoista tiedotetaan kaavan laadinnan eri vaiheissa Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla.

Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Itä-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tiedottamisen ja vuorovaikutuksen menettelytapoja täsmennetään tarvittaessa kaavoituksen edessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehtävistä tarkennuksista ja muutoksista tiedotetaan maakuntaliiton kotisivulla. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannessa vaiheessa tunnustetaan mm. Yaraan liittyvät asiat laajan mielenkiinnon kohteiksi. Täydentävää vuorovaikutusta järjestetään tarpeen mukaan kuulemis- ja keskustelutilaisuuksina tai webinaarimuotoisina teemakohtaisten asioiden esittelyinä sekä kaavakahviloina, jolloin jalkaudutaan kuntiin paikan päälle.

6.3 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Maakuntakaavoitukseen kuuluu kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua (MRL 66 § ja MRA 11 §). Ensimmäinen viranomaisneuvottelu järjestetään maakuntakaavan laadinnan alkuvaiheessa. Viranomaisneuvotteluihin kutsutaan ne viranomaiset, joita kaavan sisältö saattaa koskea. Neuvottelussa käsitellään kaavan laadintaan liittyviä valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita. Viranomaisneuvottelujen tarkoituksena on selvittää ministeriöiden, valtion viranomaisten, kuntien ja muiden keskeisten osallistujatahojen tavoitteet. Aloituvaiheen neuvottelussa tarkastellaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja siitä saatua palautetta.

Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä. Kaavaehdotusta koskevien viranomaislausuntojen tulee olla käytettävissä viranomaisneuvottelussa. Neuvottelun aikataulu tarkentuu kaavaprosessin edetessä. Jos kaavaehdotukseen tehdään toisen viranomaisneuvottelun jälkeen olennaisia muutoksia, jotka johtavat ehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiseen, pidetään viranomaisneuvottelu uudelleen.

Viranomaisneuvotteluista laaditaan muistiot, joista ilmenevät keskeiset neuvottelussa esillä olleet asiat ja kannanotot. Lakisääteisten viranomaisneuvottelujen lisäksi järjestetään muita neuvotteluja kaavan valmistelun eri vaiheissa. Neuvottelujen tarkoituksena on välittää tietoa sidosryhmille kaavan etenemisestä, samoin kuin myös vastavuoroisesti sovittaa yhteen sidosryhmien suunnitelmien keskeiset tavoitteet ja periaatteet maakuntakaavan valmistelutyöhön.

Lisäksi kunta- ja muiden viranomaisten kanssa järjestetään neuvotteluja maakuntakaavatyötä koskevista selvityksistä ja yhteistyömahdollisuuksista selvitysten laadinnassa, sekä suunnittelupalaveriä tai työkokouksia yhteisen käsityksen löytämiseksi keskeisissä suunnitteluratkaisuissa.

Kaavatyötä ohjaavana työryhmänä toimii maakuntahallituksen nimeämä Pohjois-Savon aluerakenneyöryhmä, johon kuuluvat mm. Pohjois-Savon kuntien kaavoittajat, Pohjois-Savon ELY-keskuksen edustajat sekä muut keskeisten sidosryhmien edustajat. Tarvittaessa kaavatyötä ohjaa myös Pohjois-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä.

7. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on keskeinen osa kaavaprosessia. Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tuottaa kaavan eri osapuolille tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävydestä sekä haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Vaikutusten arvioinnit ovat perusteena kaavassa tehtäville maankäyttöratkaisuille ja kaavan oikeusvaikutuksille.

7.1 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arvioinnin menetelmät

MRL 9 §:n (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain) mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittettävä eri vaihtoehtojen toteuttamisen vaikutukset, mukaan lukien ekologiset, yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset tehdään siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tutkia, aiheuttaako maakuntakaavassa esitetty alueidenkäytön periaate tai maankäyttö muutosta tai ylläpitääkö se tilannetta, jolla voi olla myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnilla selvitetään lisäksi ne keinot, joilla voidaan ehkäistä tai vähentää haitallisia vaikutuksia. Tällaisia keinoja voivat olla esim. kaavassa annetut reunaehdot jatkosuunnittelulle. Lähtökohtana on, että erilaisia vaihtoehtoja tarkastellaan tarpeen mukaan ja niitä verrataan maankäytön nykytilaan ja voimassa olevaan maakuntakaavaan. Kaavatyössä myös perustellaan, miksi päädyttiin tiettyihin ratkaisuihin. Arvioinnin yhteydessä raportoidaan myös osallisten vuoropuhelu ja näkemykset suunnitelmavaihtoehdoista ja niiden arvioinnista.

Vaikutusten arviointiprosessissa syntyvät perustelut esitetulle kaavaratkaisulle ja osoitetulle alueidenkäytölle sekä kaavan sisältövaatimusten toteutumiseksi. Laaditut selvitykset ovat tärkeänä perustana myös kaavan lainmukaisuuden arvioinnille MRL 28 §:n (1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölain) mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten näkökulmasta.

Kaavan laatimisen yhteydessä arvioidaan MRA 1 §:n mukaiset välilliset tai välittömät vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. kaupunkimaisemaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaihemaakuntakaavan teemojen rajallisen määrän vuoksi vaikutusten arviointi kohdistuu ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, elinkeinoelämään, energiatalouteen sekä liikenteeseen ja kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi koskettaa kuitenkin muitakin osa-alueita, joista mainittakoon, vesi, ilma ja ilmasto.

Tavoitevaiheessa on nostettu ilmastonmuutoksen torjunta yhdeksi maakuntakaavan teemoista. Kokonaismaakuntakaavan kaikkia teemoja tarkastellaan sekä ilmastonmuutoksen torjumisen että ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmista.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan. Arvioinnin lähtökohtana ovat kaavaa varten tehdyt selvitykset sekä sidosryhmäneuvottelut, joiden perusteella kaavaratkaisu laaditaan ja yhteen sovitetaan muiden maankäyttöluokkien kanssa. Lisäksi kaavaa varten laadittavissa selvityksissä tehdään myös vaikutusten arviointia. Kaavan vaikutuksista voidaan tarvittaessa laatia myös erillisselvitys. Kaavan vaikutusten arvioinnissa apuna voidaan käyttää asiantuntija-arvioita ja lausuntoja sekä tarkastella asiaa erilaisten matriisien pohjalta.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä. Vaikutusten arviointi kytketään kiinteästi kaavan osallistumisprosessiin. Vaikutuksia arvioidaan kaikissa kaavan laatimisvaiheissa mm. osallistumisen ja tavoitekeskustelujen kautta.

8. Maakuntakaava 2040, 3. vaiheen aikataulu ja yhteystiedot

Kaavan aikataulu täsmentyy suunnittelun edetessä. Seuraavassa kuvassa on esitetty maakuntakaavan kolmannen vaiheen aikataulu- ja vuorovaikutuskaavio.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe					
OSALLINEN	YM	VAIHEET	TEHTÄVÄ	LAKI	AJOITUS
• Palautteen anto- mahdollisuus OAS:sta	Työneuvottelut	Aloitusvaihe	<i>OAS nähtävillä</i>	MRL 63 §	MKH 11/2023
			<i>Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu</i>	MRA 11 §	Kevät 2024
Valmisteluvaihe		<i>Selvitykset ja seminaarit</i>	MRA 10 §	Kevät 2024	
		<i>Luonnoksen nähtävillä olo</i>	MRL 62 § MRA 30 §	Syksy 2024	
		<i>Mielipiteet; laaditaan vastineet</i>	MRA 30 §		
• Mielipiteen antomahdollisuus		Ehdotusvaihe	<i>Liitto pyytää lausunnot viranomaisilta</i>	MRA 13 §	Kevät 2025
			<i>Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu</i>	MRA 11 §	
• Muistutuksen antomahdollisuus		Kaavaehdotus	<i>Nähtävillä olo, yleisötilaisuus</i>	MRL 65 § MRA 12 §	Syksy 2025
			<i>Muistutukset; laaditaan vastineet</i>		
• Valitusmahdollisuus MKV:n päätöksistä Itä- Suomen hallinto- oikeuteen • Jatkovalitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto- oikeuteen		Hyväksymisvaihe	<i>Maakunnan liitto hyväksyy</i>	MRL 31 §	MKV 2025
	<i>Maakuntavaltuusto</i>				
	Mahdolliset valitukset	<i>Valitukset ja vastineet</i>	MRL 188 §		
		Voimaantulo	<i>Seuranta ja edistäminen</i>	MRL 32 § MRA 2 §	

Yhteystiedot

Suunnittelujohtaja **Annaelina Isola**, puh. 044 7142 609

Maakuntainsinööri **Patrick Hublin**, puh. 044 7142 683

Maakuntasuunnittelija **Mikko Rummukainen**, puh. 044 7142 655

Maakuntasuunnittelija **Päivi Silsten**, puh. 044 7142 2614

Aluekehityssihteri **Merja Sihvola**, puh. 044 714 2624

Aluekehityspäällikkö **Heikki Sirviö**, puh. 044 7142 603

Pohjois-Savon liitto

Sepänkatu 1

70100 Kuopio

Internet-kotisivu: www.pohjois-savo.fi

Liiton virallinen sähköposti: kirjaamo@pohjois-savo.fi

Sähköposti (henkilö): etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi

POHJOIS-SAVON LIITTO
Maakuntahallitus

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Muutoksenhakukiellot (§§ 154-157, 165-167)

Niistä päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Päätöksestä, josta voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

HValL 3 §:n 1 mom. perusteella valitusta ei voida tehdä, ellei päätöksellä tarkoiteta toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

Oikaisuvaatimusohjeet (§§ 151-153, 158-164)

Oikaisuvaatimuskelpoiisiin päätöksiin voidaan hakea oikaisua Pohjois-Savon liiton maakuntahallitukselta, Pohjois-Savon liitto, sähköpostilla kirjaamo@pohjois-savo.fi tai kirjeitse osoitteeseen Sepänkatu 1, 70100 Kuopio.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun päätös on lähetetty asianosaiselle kirjeellä tai laitettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Valitusosoitus

Valituskelpoiisiin päätöksiin haetaan muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksen myös asianosainen sekä jäsenkunta ja kunnan jäsen (137 §).

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Muutos haetaan Itä-Suomen hallinto-oikeudelta: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio.

Valitusaika on 30 päivää. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirjassa on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja muutos, joka siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Valituskirja on valittajan tai valituskirjan muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjaan on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla asiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Asian käsittelystä tuomioistuimessa voidaan periä maksu.

Tuomioistuinmaksulaki 1455/2015 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX[®]